

ਕੇਐਸ ਗਰੇਵਾਲ ਅਤੇ ਆਰਐਸ ਮਦਾਨ ਜੇ.ਜੇ.

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਸਤਪਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ, —ਜਵਾਬਦਾਤਾ

Crl. 2003 ਦਾ ਇੱਕ ਨੰਬਰ 586/DBA

26 ਅਪ੍ਰੈਲ 2006

ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ, 1973-ਐਸ.ਐਸ. 313 (1) (ਏ) ਅਤੇ 386 (ਏ) - ਕਤਲ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਚਾਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਗਏ - ਧਾਰਾ 319 ਕਰੋੜ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਕ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ। ਪੀਸੀ ਦੇ ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ—ਸਾਰੇ ਛੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਨਵੇਂ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਗਏ—ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨਾ ਮੰਨਣ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨ — ਦੋ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ—ਚਾਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੋਈ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ—ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਚਾਰ ਅਧੀਨ 304 ਭਾਗ II ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੋ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨਾ - ਭਾਵੇਂ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਸ ਫਿਕਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ - ਆਯੋਜਿਤ, ਕੋਈ-ਇੱਕ ਵਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਪੜ੍ਹਾਅ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦਾ - ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਦਮ ਦਰ ਕਦਮ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਖਾਸ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਖਾਸ ਪੜ੍ਹਾਅ ਪਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਕਦਮਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। -ਅਪੀਲ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ, ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਚੈਪਟਰ XVIII (ਸੈਕਸ਼ਨ 225 ਤੋਂ 237) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ, ਇਸ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇਕਰ ਜੱਜ ਇਹ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਹਨ। ਜੇ ਜੱਜ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਜੁਰਮ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਯੋਗ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਲਿਖਦਾ ਹੈ।

ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਦੋਸ਼ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਸ਼ ਕਬੂਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ

ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੱਜ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਇੱਕ ਮਿਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੱਜ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਪਾਰਾ 12 ਅਤੇ 13)

ਅੱਗੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਕਬੂਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਗਵਾਹੀ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਦਰਖਾਸਤ ਦਾ ਦੌਰ ਲੰਘ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਗਵਾਹੀ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਸ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਚਾਰਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਪੜਾਅ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹੁਣ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਇਸਤਗਾਸਾ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਰਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਕਿ 18 ਅਕਤੂਬਰ, 2002 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 313 (1) (ਏ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਸਨ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਪੁੱਛਣ ਦਾ ਹੱਕ ਦਿੰਦੀ ਸੀ। , ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ।

(ਪੈਰਾ 14 ਅਤੇ 15)

ਅੱਗੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕੋਰਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਦਮ-ਦਰ-ਕਦਮ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਖਾਸ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਖਾਸ ਪੜਾਅ ਪਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦਾ। ਇਹ ਚਾਰਜ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਅਤੇ ਕੁਝ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਪੜਾਅ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿੱਖਣ ਵਾਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। *ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਏ.ਐਸ.ਵਿਰਕ, ਵਪੀਕ ਏ.ਜੀ.*

ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਟੀ.ਐਸ.

ਰਿਵੀਜ਼ਨ-ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ ਏ.ਐੱਸ.ਜਟਾਣਾ ।

ਨਿਰਣਾ

ਕੇ.ਐਸ ਗਰੇਵਾਲ, ਜੇ.

(1) ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੇ 18 ਅਕਤੂਬਰ, 2002 ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਪੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ (*ਐਡਵਾਕ*), ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ 2003 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 586 ਡੀ.ਬੀ.ਏ. ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਸੱਤ ਪਾਲ ਅਤੇ ਪੰਜ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਠਾਕੁਰ ਦਾਸ ਬੱਤਰਾ ਦੇ ਕਤਲ ਤੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। . ਅਸ਼ਵਨੀ

ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਮਨੋਹਰ ਲਾਈ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਸਤ ਪਾਲ, ਚਮਨ ਲਾਈ ਉਰਫ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਭੀਮ ਸੈਨ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ II ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਸਤ ਪਾਲ ਅਤੇ ਭੀਮ ਸੈਨ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲੰਘ ਚੁੱਕੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਦਰਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਚਮਨ ਲਾਈ ਉਰਫ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ II ਦੇ ਤਹਿਤ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ।

(2) ਚਮਨ ਲਾਈ ਉਰਫ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1778 ਐਸਬੀ ਆਫ 2002 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਠਾਕੁਰ ਦਾਸ ਬੱਤਰਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਕੁਲਭੂਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਛੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ 2003 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 467 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(3) ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨੋਂ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

(4) 4 ਅਗਸਤ, 2000 ਨੂੰ ਰਾਤ 10.00 ਵਜੇ ਪਾਤੜਾਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਦੋ ਗੁਆਂਢੀ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਨਾਲ ਗਾਲੀ-ਗਲੋਚ ਅਤੇ ਗਰਮ-ਗਰਮ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਅਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਹੋਇਆ। ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਠਾਕੁਰ ਦਾਸ ਬੱਤਰਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਕੁਲਭੂਸ਼ਨ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਦੁਕਾਨ ਬੰਦ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ ਦੁਕਾਨ 'ਗੋਇਲ ਸਵੀਟਸ' ਦੇ ਮਾਲਕ ਚਮਨ ਲਾਈ ਉਰਫ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੁਲਭੂਸ਼ਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਚਮਨ ਲਾਈ ਦੇ ਭਰਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਕੁਲਭੂਸ਼ਨ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਮੁੱਕਾ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਚਮਨ ਲਾਈ ਦੇ ਦੂਜੇ ਭਰਾ ਭੀਮ ਸੈਨ ਉਰਫ ਭੋਲਾ, ਸਤ ਪਾਲ ਅਤੇ ਭਤੀਜੇ ਅਸ਼ਵਨੀ ਅਤੇ ਮਨੋਹਰ ਲਾਈ ਵੀ ਉੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਠਾਕੁਰ ਦਾਸ ਬੱਤਰਾ ਅਤੇ ਸੁਭਾਸ਼

ਕੁਲਭੂਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਚੰਦ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਤਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਤ ਪਾਲ ਨੇ ਠਾਕੁਰ ਦਾਸ ਬੱਤਰਾ ਦੇ ਮੌਥੇ 'ਤੇ ਡਾਂਗ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਦਰਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਇੱਕ ਖੁਰਚਨਾ (ਸਕ੍ਰੈਪਰ) ਚੁੱਕਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਠਾਕੁਰ ਦਾਸ ਬੱਤਰਾ ਦੀ ਖੱਬੀ ਲੱਤ 'ਤੇ ਵਾਰ ਕੀਤਾ। ਭੀਮ ਸੈਨ ਅਤੇ ਮਨੋਹਰ ਲਾਈ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦ ਨੂੰ ਮੁੱਕੇ ਮਾਰਦੇ ਰਹੇ। ਸਤ ਪਾਲ ਅਤੇ ਮਨੋਹਰ ਲਾਈ ਨੇ ਠਾਕੁਰ ਦਾਸ ਬੱਤਰਾ ਨੂੰ ਬਾਹਾਂ ਤੋਂ ਫੜ ਕੇ ਹੇਠਾਂ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਮਨ ਲਾਈ ਉਰਫ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਠਾਕੁਰ ਦਾਸ ਬੱਤਰਾ ਦੇ ਅੰਡਕੋਸ਼ 'ਤੇ ਅਤੇ ਪੇਟ 'ਤੇ ਮੁੱਕਾ ਮਾਰਿਆ ਅਤੇ ਲੱਤਾਂ ਮਾਰੀਆਂ। ਅਲਾਰਮ ਵੱਜਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਲੇਖ ਰਾਜ ਅਤੇ ਸ਼ੰਮੀ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ। ਠਾਕੁਰ ਦਾਸ ਬੱਤਰਾ ਨੂੰ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦੇ ਚੁੰਗਲ ਵਿੱਚੋਂ ਛੁਡਾਵਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਜੋ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਸਮੇਤ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਫਰਾਰ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਏ। ਠਾਕੁਰ ਦਾਸ ਨੂੰ ਇਲਾਜ ਲਈ ਦੁਰਗਾ ਦਾਸ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

(5) ਕੁਲਭੂਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਬਿਆਨ 5 ਅਗਸਤ, 2000 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 2.30 ਵਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਥਾਣਾ ਪਾਤੜਾਂ ਵਿਖੇ ਤੜਕੇ 3.30 ਵਜੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਿਪੋਰਟ 5 ਅਗਸਤ, 2000 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 10.30 ਵਜੇ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਸਮਾਣਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ।

(6) ਠਾਕੁਰ ਦਾਸ ਬੱਤਰਾ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ 'ਚ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਸਮਾਣਾ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ

ਡਾ: ਸਤੀਸ਼ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਕੀਤੀ | ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ:-

1. . ਸੱਜੇ ਇਨਗੁਨੋ-ਸਕ੍ਰੋਟਲ ਖੇਤਰ 'ਤੇ 17 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x 10 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਸੋਜ।
2. ਮੱਥੇ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ 1 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x 1 ਸੈ.ਮੀ.
3. ਸੱਜੇ ਮੋਢੇ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦਾ ਸੰਕਰਮਣ 10cm x 3cm।
4. ਖੱਬੇ ਉਪਰਲੇ ਅੰਗ ਦੇ ਪਾਸੇ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ 15 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x 2 ਸੈ.ਮੀ.
5. ਖੱਬੇ ਗੋਡੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 1 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x 1 ਸੈ.ਮੀ.

ਡਿਸਕਸ਼ਨ 'ਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਨੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਅੰਡਕੋਸ਼ ਅਤੇ ਇਨਗੁਇਨਲ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਡਰਲਾਈੰਗ ਟਿਸ਼ੂਆਂ ਵਿੱਚ ਖੂਨ ਦੀ ਵਾਧੂ ਮਾਤਰਾ ਪਾਈ। ਹੈਮੋਟੋਮਾ ਸੱਜੇ ਸਕ੍ਰੋਟਲ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਖੱਬਾ ਸਕ੍ਰੋਟਲ ਖੇਤਰ ਸਿਹਤਮੰਦ ਸੀ। ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਦੀ ਮੌਤ ਸੱਜੀ ਅੰਡਕੋਸ਼ ਦੀ ਸੱਟ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਦਮਾ ਸੀ ਜੋ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਆਮ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਸੀ।

7.) ਕੁਲਭੂਸ਼ਣ ਦੀ 5 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ 2.00 ਵਜੇ ਡਾਕਟਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ:-

8. . ਸੱਜੇ iliac ਖੇਤਰ ਦੇ ਪਾਸੇ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ 'ਤੇ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦਾ ਸੰਕਰਮਣ 3 cm x 3 cm।
2. ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਸੱਜੇ ਜ਼ਾਇਓਮੈਟਿਕ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਮੂਲੀ ਦਾ 3.5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x 2.5 ਸੈ.ਮੀ.
3. ਖੱਬੇ ਹੇਠਲੇ ਬੁੱਲ੍ਹ 'ਤੇ 2 cm x 3 ਸੈ.ਮੀ.
4. ਮੱਧ ਵਿਚ ਖੱਬੀ ਲੱਤ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ 2 cm x .05 ਸੈ.ਮੀ.
5. ਖੱਬੇ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਉਂਗਲੀ ਦੀ ਕੋਮਲ ਸੋਜ। ਐਕਸ-ਰੇ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ।
6. ਸੱਜੇ ਪੱਟ 'ਤੇ ਦਰਦ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੈ।

(8) ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ 5 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ 2-30 ਵਜੇ ਡਾਕਟਰੀ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਸੀ:-

"ਸੱਜੀ ਗਲੂਟੀਲ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦਾ ਸੰਕਰਮਣ 8 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x 3 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ।"

(9) ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਚਾਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ/ਜਵਾਬਦਾਰਾਂ, ਸਤ ਪਾਲ, ਚਮਨ ਲਾਈ ਉਰਫ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਭੀਮ ਸੈਨ ਵੀ ਭੋਲਾ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 18 ਜਨਵਰੀ, 2001 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 302/323/34 ਆਈਪੀਸੀ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਕੁਲਭੂਸ਼ਣ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਬਿਆਨ 22 ਨਵੰਬਰ, 2001 ਨੂੰ ਦਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 319 ਸੀ.ਆਰ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਮਨੋਹਰ ਲਾਈ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 22 ਮਾਰਚ, 2002 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 302/148/149/323/34 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਾਰੇ ਛੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ/ਜਵਾਬਦਾਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੁਬਾਰਾ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ।

(10) ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਸ਼ਾਇਦ ਇਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕੁੰਜੀ ਹੈ। 22 ਮਾਰਚ, 2002 ਨੂੰ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ 23 ਮਈ ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਬੂਤ ਲਈ 2002. ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੜ 26 ਅਗਸਤ, 2002 ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ (ਐਡਹਾਕ) ਫਾਸਟ ਟਰੈਕ ਅਦਾਲਤ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅੱਜ ਤਬਾਦਲਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ। 26 ਅਗਸਤ, 2002। ਇਸ ਦਿਨ ਡਾ: ਮਮਤਾ ਸ਼ਰਮਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-1) ਅਤੇ ਡਾ: ਸਤੀਸ਼ ਅਰੋੜਾ (ਪੀਡਬਲਯੂ-2) ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ।

(11) ਉਰਫ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਭੀਮ ਸੈਨ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ 'ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨਾਂ' ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ। ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਇਹ ਬਿਆਨ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਏ ਗਏ। ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ II ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਮਨੋਹਰ ਲਾਈ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਚਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚਮਨ ਲਾਲਾ ਉਰਫ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ 4-4 ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੋ ਸਤਪਾਲ ਅਤੇ ਭੀਮ ਸੈਨ ਉਰਫ ਭੋਲਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੱਟੀ ਹੋਈ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇੱਥੇ 18 ਅਗਸਤ 2002 ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸਹੁੰ ਦੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਚਮਨ ਲਾਈ ਉਰਫ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਚਮਨ ਲਾਈ ਉਰਫ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਨ:-

“4 ਅਗਸਤ, 2000 ਨੂੰ ਰਾਤ 10.00 ਵਜੇ ਮੈਂ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਉਰਫ ਚਮਨ ਲਾਈ, ਦਰਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ, ਸਤ ਪਾਲ ਅਤੇ ਭੀਮ ਸੈਨ ਉਰਫ ਭੋਲਾ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਬਦਸਲੂਕੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪਲ 'ਤੇ ਝਗੜੇ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਗਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਠਾਕੁਰ ਦਾਸ, ਕੁਲਭੂਸ਼ਣ ਅਤੇ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਹੱਥੋਂ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ। ਘਟਨਾ ਪਲ ਦੇ ਜ਼ੋਰ 'ਤੇ ਸੀ। ਮਨੋਹਰ ਲਾਈ ਅਤੇ ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੱਟ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ। ਮੈਂ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਗੁਨਾਹ ਕਬੂਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਰਮੀ ਦਿਖਾਈ ਜਾਵੇ।”

(12) ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XVIII (ਸੈਕਸ਼ਨ 225 ਤੋਂ 237) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵਿਰੁੱਧ ਲਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੋ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਕੇਸ, ਇਸ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਤੇ ਇਸ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇਕਰ ਜੱਜ ਇਹ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਜੱਜ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਜੁਰਮ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼-ਪੱਤਰ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ

ਉਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਚਾਰਜ ਫ੍ਰੇਮ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ।

(13) ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਸ਼ ਕਬੂਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੱਜ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਇਮਤਿਹਾਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਿਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੱਜ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(14) ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਕਬੂਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਦਰਖਾਸਤ ਦਾ ਪੜਾਅ ਲੰਘ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੇਸ ਇਸਤਗਾਸਾ ਗਵਾਹੀ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(15) ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਚਾਰਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਪੜਾਅ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹੁਣ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਇਸਤਗਾਸਾ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਰਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਕਿ 18 ਅਕਤੂਬਰ, 2002 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 313(1) (ਏ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਸਨ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਾਇਆਂ ਪੁੱਛਣ ਦਾ ਹੱਕ ਦਿੰਦੀ ਸੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ।

(16) ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਰਜ ਕੀਤਾ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਬਿਆਨ ਵੀ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ

ਧਾਰਾ 313 ਕਰੋੜ ਦੇ ਤਹਿਤ PC ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਮੋੜ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਚਾਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 304 ਭਾਗ II ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ। ਬਾਕੀ ਦੋ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

(17) ਇਹ ਅਤਿਅੰਤ ਸ਼ੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕੋਰਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਦਮ-ਦਰ-ਕਦਮ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਖਾਸ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਖਾਸ ਪੜਾਅ ਪਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਕਦਮਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੱਕ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਚਾਰਜ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਅਤੇ ਕੁਝ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਪੜਾਅ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟਰਾਇਲ ਜੱਜ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(18) ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, 2002 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 586 ਡੀ.ਬੀ.ਏ. ਜਿਸਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਪੰਜਾਬ

ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸਤ ਪਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹੈ, ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। 18 ਅਕਤੂਬਰ, 2002 ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ (ਐਡਹਾਕ) ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ - ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 386 (ਏ) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ 22 ਮਾਰਚ, 2002 ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ 22 ਮਾਰਚ, 2002 ਨੂੰ ਦਰਜ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ।

(19) ਦੋਸ਼ੀ/ਜਵਾਬਦਾਰਤਾ 15 ਮਈ, 2006 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਤਮ-ਸਮਰਪਣ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੋਸ਼ੀਆਂ/ਜਵਾਬਦਾਰਤਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ 18 ਅਕਤੂਬਰ, 2002 ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ। ਵਿਦਵਾਨ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਖੁਦ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ, 31 ਅਗਸਤ, 2006 ਤੱਕ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰੇਗਾ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਵਾਪਸ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ।

(20) 2002 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1778 ਐਸਬੀ ਜਿਸਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਚਮਨ ਲਾਈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ 2003 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 467 ਕੁਲਭੂਸ਼ਣ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਸਤ ਪਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਆਰ. ਐਨ. ਆਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ